

**Høringsuttalelse om Regjeringens forslag til forskrifter for Likestillings- og
diskrimineringsombudet
fra**

FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål

FOKUS er samarbeidsorgan for 65 kvinneorganisasjoner og kvinneutvalg i Norge i deres internasjonale arbeid.

Generelle kommentarer

Det er helt sentralt at Ombudet sikres økonomiske og menneskelige ressurser for å utføre sitt omfattende arbeid som både lovhåndhever- og pådriver. Det må finnes en hensiktsmessig internorganisering av ombudet slik at begge disse rollene kan utføres på en effektiv måte.

Forskriftene for Likestillings- og diskrimineringsombudets skal bidra til å sikre en ramme for Ombudets handlingsrom slik at de er effektive aktører for endring. Forskriftene bør derfor gi legitimitet de områder Ombudet fra et fagsynspunkt ser behov for å gå inn i. Videre bør de gi en retning som ivaretar både formell og reell likestilling mellom kvinner og menn og et aktivt arbeid mot diskriminering på andre grunnlag.

Ombudets selvstendige og uavhengige rolle må tydelig komme fram i mandatet slik at den viktige funksjonen som pådriver for likestilling og anti- diskriminering gis en god og målrettet basis.

Arbeidet mot diskriminering på andre grunnlag enn kjønn må ha et tydelig integrert kjønnsperspektiv. Videre mener FOKUS at Ombudet bør ha en særskilt oppgave i å utvikle kunnskap og tiltak i forhold til dobbel og trippel diskriminering av kvinner, for eksempel situasjonen til kvinner med funksjonshemming og kvinner som tilhører etniske minoriteter.

Ombudets mandat

Regjeringens forslag sier i § 1 at Ombudet skal føre tilsyn med og medvirke til at bestemmelsene nevnt i diskriminerings-ombudsloven § 1 annet ledd overholdes. Videre skal ombudet arbeide for å fremme reell likestilling og likebehandling jf. diskrimineringsombudsloven § 3 første ledd. FOKUS støtter forslaget og formuleringene som henviser til det overordnede lovverket. Det er likevel viktig å påpeke at denne ordlyden ikke må begrense arbeidet for reell likestilling.

Vi mener at målet for arbeidet til det nye Ombudet kan presiseres tydeligere. Det er i denne sammenheng viktig at Ombudets mandat gir legitimitet til å arbeide med reell likestilling og ikke kun formell likestilling.

I stedet for regjeringens foreslåtte formuleringen under pkt. a) Pådriverfunksjonen (se under): *”...ha et kritisk blikk på offentlig, privat og frivillig sektor”*, foreslås det å ta inn formuleringen ”på alle samfunnsområder”. Denne formuleringen understreker Ombudets brede virkeområde.

Målene for Ombudets arbeid

FOKUS vil understreke viktigheten av en presisering av hva som legges i uttrykkene "diskriminering" og "likestilling, som vil være svært sentrale begreper for Ombudet. Vi foreslår at hver av likestillings- og diskrimineringsområdene som det nye organet skal forvalte bør ha tydelige målsettinger nedfelt i mandatet. Formålet med det nye organet har bla.a vært å styrke arbeidet med likestilling mellom kvinner og menn. Når Likestillingssenteret og Likestillingsombudet nedlegges slik vi kjenner det og inngår i et felles organ bør man sikre at likestilling mellom kjønnene ivaretas gjennom tydelige målsettinger.

FOKUS synes at den nye svenske offentlige utredningen *Makt att forma samhället och sitt eget liv – jämställdhetspolitiken mot nya mål* (SOU 2005:66, 27-28), referert i Likestillingssenterets høringsuttalelse, kan danne noen rammer for hva som bør inngå i slike målsetninger:

" Kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det övergripande målet förutsätter att samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter råder på livets alla områden. Makt ses här inte enbart som en demokratisk förutsättning, utan som ett demokratiskt innehåll. Målet anknyter också till de stora och internationella frågorna om hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Strävan mot ett jämställt samhälle kräver samma helhetssyn som strävan mot en hållbar samhällsutveckling.

1. Kvinnor och män skall ha samma rätt och möjlighet att utöva ett aktivt medborgarskap och att forma villkoren för beslutsfattandet.
2. Kvinnor och män skall ha samma möjligheter till avlönat arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
3. Kvinnor och män skall ha samma möjlighet att ge och få omsorg utan att underordnas. Det obetalda hemarbetet skall delas lika.
4. Kvinnor och män skall ha samma möjlighet till kroppslig integritet. Mäns våld mot kvinnor skall upphöra."

Ombudet som samarbeidsparter og kompetansesenter

På et generelt grunnlag vil FOKUS understreke betydningen av at arbeidet for likestilling sees i et internasjonalt perspektiv. Det betyr etter vår mening at det nye Ombudet har et ansvar for ikke bare å bistå til likestillingsarbeid i andre land og internasjonale fora, men også å lære av andre lands erfaringer. Her er samarbeid både med kvinneorganisasjoner, myndigheter og andre fagfolk viktig for gjensidig vekst.

FOKUS vil likevel understreke at mandatet må slå fast at Ombudets hovedarena er Norge, og arbeidet og målsetting må ha en klar profil på lokal og regional iverksettelse av likestillings og anti-diskrimineringsarbeid. En effektiv implementering vil kreve særskilte ressurser både hos Ombudet selv, men også en anerkjennelse og økt ressurstilgang til regionale eller lokale aktører slik som for eksempel kvinneorganisasjoner, Kvinneuniversitetene, likestillingsutvalg i kommunene samt anti-diskriminerings organisasjoner. Vi vil også peke på behovet for å involvere "utradisjonelle" partnere i likestillingsarbeidet for slik å utløse hittil ubrukte krefter og alliere seg med aktører som sitter med makt til endring for eksempel i arbeidslivet. FOKUS foreslår at en utdyping av Ombudtes samarbeidspartnere og samarbeidsmål tas inn i forskriftene.